

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, v právnej veci navrhovateľa: **P.** proti odporcovi: **I. Ing. G., II. Ing. Š., III. Ing. I. o zaplataenie 923 495,- Sk s prísl., o návrhu na zámenu účastníka**, na dovolanie spoločnosti T. IČO: X. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2007 č. k. 2 Obo 12/2007-86, rozhodol

t a k t o :

Uznesenie odvolacieho súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Na odvolanie odporcu III. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 28. februára 2007 č. k. 2 Obo 12/2007-86 zrušil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým zmena účastníka na strane navrhovateľa bola pripustená a odvolací súd konanie zastavil.

Odvolací súd v odôvodnení uznesenia uviedol:

Za neodstrániteľný nedostatok podmienky konania sa považuje nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. Neodstrániteľné nedostatky podmienky konania spôsobujú, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť podľa § 104 ods. 1 O. s. p., v prípade zániku právnickej osoby podľa § 107 ods. 4 O. s. p.

Z obsahu spisu je zrejmé, že navrhovateľ zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 23. 05. 2005 postúpil predmetnú pohľadávku spoločnosti T. Prípisom zo dňa 27. 09. 2005 oznámil postúpenie pohľadávky a žiadal o zámenu účastníkov na strane navrhovateľa. Z predloženého výpisu z obchodného registra navrhovateľa súd zistil, že označený v návrhu navrhovateľ bol z obchodného registra vymazaný dňom 03. 12. 2005. Vymazaním právnickej osoby, ktorou navrhovateľ bol, zaniká jej spôsobilosť byť účastníkom konania. Ak

navrhovateľ zanikol, a teda nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, nie je možné po zániku právnickej osoby v konaní rozhodnúť o vystúpení neexistujúcej právnickej osoby a vstupe na jej miesto inej právnickej osobe. Súd má povinnosť v zmysle citovaného ust. § 103 O. s. p. skúmať podmienky konania v ktoromkoľvek jeho štádiu a pokiaľ zistí, že tieto nie sú splnené, ďalej konať v zmysle citovaného ust. § 107 ods. 4 O. s. p. Súd prvého stupňa, hoci mal k dispozícii doklady, preukazujúce zmenu podmienok konania, sa týmito ustanoveniami zákona neriadil a podľa nich nepostupoval.

Z uvedeného dôvodu odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil ako rozhodnutie, vydané v rozpore so zákonom a konanie v zmysle ust. § 107 ods. 4 O. s. p. zastavil.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie spoločnosť T. a navrhla ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Dovolateľ na zdôvodnenie dovolania uviedol:

Návrh na zmenu účastníka konania bol spoločnosťou P. podaný dňa 27. 09. 2005, t. j. v čase, kedy nepochybne bola spôsobilá byť účastníkom konania. Súčasťou návrhu bol aj súhlas spoločnosti T. so vstupom na miesto navrhovateľa.

V zmysle § 92 ods. 3 O. s. p. súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť, uvedená v § 92 ods. 2 O. s. p. a ak sa tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa

V čase výmazu P. mal súd vedomosť o singulárnej sukcesii – postúpení pohľadávky, ktorá je predmetom konania a zároveň boli splnené všetky zákonom stanovené predpoklady k tomu, aby súd v zmysle § 92 ods. 3 O. s. p. návrhu na zmenu účastníkov vyhovel.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky

Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zabezpečuje právnu ochranu práva na prístup k súdu, ako aj práva na spravodlivý proces. Obsahom týchto práv je umožniť

každému prístup k súdu a zároveň tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť.

Podľa odôvodnenia Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 24/97 je však nevyhnutným predpokladom poskytnutia súdnej ochrany taký prejav fyzickej alebo právnickej osoby, ktorým sa domáha jej poskytnutia, napríklad vo forme návrhu na začatie konania, žaloby a pod. K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky preto dochádza v prípade, keď sa „každý“ (a zákonom stanoveným postupom) domáhal svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ale súdna ochrana tomuto právu napriek tomu poskytnutá nebola.

Je zrejmé, že spoločnosť T., sa tým, že sa pripojila k návrhu navrhovateľa na zmenu účastníka, domáhala poskytnutia súdnej ochrany.

Z vyššie uvedených dôvodov bola rozhodnutím odvolacieho súdu spoločnosti T., odňatá možnosť konať pred súdom, čím je daný dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Pri systematickom výklade O. s. p. je zrejmé, že O. s. p. nerieši situáciu, kedy po singulárnej sukcesii a splnení zákonom stanovených predpokladov na rozhodnutie súdu v zmysle § 92 ods. 3 O. s. p., avšak ešte pred samotným rozhodnutím o zmene účastníka, dôjde k výmazu pôvodného navrhovateľa z Obchodného registra, a teda strate jeho spôsobilosti byť účastníkom konania.

Ak O. s. p. neobsahuje návod, ako v konkrétnej procesnej situácii postupovať, neznamená to, že by zmysel a účel občianskeho súdneho konania nemohol byť naplnený. Z nedostatku výslovnej právnej úpravy možno vyvodiť len to, že vymedzenie postupu v takejto procesnej situácii zákon prenecháva na interpretačnej praxi súdov. Je však samozrejmé, že výklad právneho predpisu musí byť založený na princípoch, vyjadrených v ustanoveniach § 1 až § 6 O. s. p., ako aj na súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

Je zjavne nespravodlivý, taký postup súdu, kedy má nový účastník, na ktorého prešlo právo, niešť negatívne dôsledky konania iného subjektu, t. j. pôvodného navrhovateľa – P.

spočívajúce v tom, že podal návrh na výmaz spoločnosti z obchodného registra po ukončení likvidácie.

Taký výklad odvolacieho súdu, podľa ktorého by ku zmene účastníkov konania nemohlo dôjsť iba z dôvodu, že prvostupňový súd nerozhodol pred výmazom pôvodného navrhovateľa z Obchodného registra, je podľa nášho názoru nesprávny, keďže aplikáciou § 107 ods. 4 O. s. p., ktorou odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil, boli porušené ústavné princípy spravodlivého procesu, princípy vyjadrené v základných ustanoveniach O. s. p., ako aj zákonom ustanovená rovnosť účastníkov konania.

Rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, čím je daný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená osoba, dovolanie prejednal vez nariadenia dovolacieho pojednávania, preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Navrhovateľ P. návrh na zmenu účastníka podľa ust. § 92 ods. 2, 3 O. s. p. podal dňa 27. 09. 2005 (č. l. 55), na ktorom je zároveň aj súhlas dovolateľa. V priebehu konania navrhovateľ predložil aj zmluvu o postúpení pohľadávky z 23. mája 2005. Navrhovateľ bol z obchodného registra vymazaný dňa 3. decembra 2005. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ zmluvu o postúpení pohľadávky, ako aj návrh na zmenu účastníka konania podal v čase, keď ako subjekt práv a povinností v obchodnom registri zapísaný bol. Súd prvého stupňa, aj odvolací súd o návrhu na zmenu účastníka rozhodovali v čase, keď navrhovateľ bol už z obchodného registra vymazaný. V zmysle ust. § 154 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 2 O. s. p. aj pre uznesenie je rozhodujúci stav, existujúci v čase jeho vydania. Teda po formálnej stránke sa javí, že uznesenie odvolacieho súdu zodpovedalo týmto ustanoveniam. Uznesenie odvolacieho súdu však nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keď odvolací súd dovolateľovi odňal prístup k súdu, za situácie, keď dovolateľ spĺňal podmienky, aby sa účastníkom konania stal. Týmto dovolateľovi bolo tiež odňaté právo na spravodlivý

proces. Tieto ustanovenia Ústavy pred znením zákona majú prednosť. Dovolateľ kvalifikovaným spôsobom prejavil vôľu byť účastníkom konania, a to na strane navrhovateľa. Účinnosť tohto prejavu nemôže byť závislá na výmaze doterajšieho navrhovateľa z obchodného registra, keď v zmysle ust. § 92 ods. 2 dovolateľ so súhlasom súdu vstupuje na miesto doterajšieho účastníka. Teda, ak miesto doterajšieho navrhovateľa sa uvoľnilo pred skončením konania, dôvodne na jeho miesto môže vstúpiť dovolateľ, ktorý túto vôľu prejavil ešte v čase, keď navrhovateľ existoval.

Odvolačí súd vyššie uvedenými závermi sa neriadil, a preto dovolací súd jeho uznesenie podľa ust. § 243b ods. 2 O. s . p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Pokiaľ vzhľadom na odstup času od rozhodovania odvolacieho súdu nedošlo vo veci ku zmene skutkového stavu, odvolací súd je povinný umožniť dovolateľovi vstúpiť do konania na strane navrhovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. novembra 2009

JUDr. Juraj Seman, v. r.
predseda senátu